Lög um málefni fatlaðs fólk

Kynning

Friðrik Sigurðsson

Lög um málefni fatlaðs fólk

Umfjöllunarefni

- Af hverju sérlög ?
- Staða lagana
- Helstu ákvæði
- Breytt umhverfi vegna fullgildingu samnings S.Þ
- Drög af nýjum lögum

Lög um málefni fatlaðs fólk

- Af hverju sérlög ?
- Ein félagsþjónustu lög eða sérlög um þjónustu við fatlað fólk ?
- Mat hvort þjónar hagsmunum þeirra sem eiga rétt skv lögunum betur.
- Lögum komið fyrir með mismundi hætti á Norðurlöndum T.d sérlög í Svíþjóð sem um margt eru fyrirmynd

Lög um málefni fatlaðs fólk

Staða lagana

- Heiti lagana er ekki í samræmi við umfang þeirra og tilgang
- Í raun og veru eru þetta að stofni til lög um sértæka félagsþjónustu
- Þjónustu lög en ekki altæk réttindalög fatlaðs fólks
- Þjónustan er hinsvegar forsenda þessa af fólk njóti mannréttinda

Lög um málefni fatlaðs fólk

Helstu ákvæði

I gr. Markmið: *Að tryggja fötluðu fólki jafnrétti og sambærileg lífskjör og skapa því skilyrði að lifa eðlilegu lífi.*

- Taka skal mið að samningi S.Þ. um réttindi fatlaðra við framkvæmd laganna.
- Tryggja skal hagsmunasamtökum fatlaðs fólks áhrif á stefnumörkun.

Lög um málefni fatlaðs fólk

- 2. grein.

  Einstaklingar með andlega eða líkamlega fötlun og þarfnast *sérstakrar þjónustu og stuðnings af þeim sökum* eiga rétt á þjónustu skv. lögunum.
- Sjá einnig 7. gr.

  Fatlað fólk skal eiga rétt á allri almennri þjónustu ríkis og sveitarfélaga. *Reynist þjónustuþörfin meiri en svo að henni verði fullnægt innan almennrar þjónustu skal hann fá fá þjónustu skv. lögum þessum.*

Lög um málefni fatlaðs fólk

- *Velferðaráðherra fer með yfirstjórn málefna fatlaðs fólks.*
- Hann ber ábyrgð á stefnumótun
- Hann skal hafa eftirlit með framkvæmd laganna og að þjónusta sveitarfélaga og annarra aðila sé skv. lögum þessum, reglugerð og reglum.

Lög um málefni fatlaðs fólk

- Velferðaráðherra skal einnig hafa eftirlit með því að réttindi fatlaðs fólks séu virt
- Ráðherra getur gert tillögur til sveitarfélaga um úrbætur
- Ráðherra skal hafa umsjón með gerð þjónustu og gæða viðmiða

Lög um málefni fatlaðs fólk

- Sveitarfélög bera ábyrgð á skipulagi og framkvæmd þjónustunnar
- Landinu er skipt upp í að lágmarki 8000 manna þjónustusvæði. Ráðherra getur þó veitt undanþágu frá þeirri reglu.
- Þjónustusvæði nú eru 15

Lög um málefni fatlaðs fólk

- *Fatlaður einstaklingur á rétt á þjónustu þar sem hann kýs að búa*
- Lögheimilissveitarfélagið tekur ákvörðun um þjónustu við hann (meginregla)
- Sveitarfélög skulu meta heildstætt þörf fatlaðra fyrir þjónustu. Til þess eiga þau að hafa teymi fagfólks.

Lög um málefni fatlaðs fólk

- Fatlað fólk getur kært úrskurði um þjónustu til úrskurðanefndar velferðarmála

Lög um málefni fatlaðs fólk

Stoðþjónusta

Stoðþjónusta skal miða að því að treysta að fatlað fólk:

- lifi og starfi eðlilega í samfélagi við aðra
- eigi möguleika á sjálfstæðu heimilishaldi
- geti séð sér farborða og tekið virkan þátt í samfélaginu

Lög um málefni fatlaðs fólk

- Þjónustustofnanir

Til að koma til móts við sértækar þarfir skal starfrækja á herju svæði ef þörf er á

1 Hæfingar og endurhæfingarstöðvar

2 Dagvistastofnair fyri fatlað fólk

3 Verndaða vinnustaði

4 Skammtímavistun

Lög um málefni fatlaðs fólk

Búseta

- Fatlað fólk skal eiga rétt á félagslegri þjónustu sem gerir því kleift að búa á eigin heimili
- Húsnæði skal vera í íbúðabyggð og nálægt opinberi þjónustu sé þess kostur.
- Frekari ákvæði í reglugerð 1054 /2010 (sjá breytingar í reglugerð 369/2016) og reglugerð 370/2016

Lög um málefni fatlaðs fólk

Málefni fatlaðra barna og fjölskyldna þeirra

- *Fötluð börn eiga rétt* á leikskóladvöl á almennum leikskólum.
- *Fjölskyldur fatlaðra barna eiga rétt* á stuðningsfjölskyldu
- *Foreldrar eiga* rétt á skammtímavistun
- Stuðla skal að því að *fötluð börn eigi kost á* sumardvölum þegar þörf er á

Lög um málefni fatlaðs fólk

Liðveisla

- Fatlað fólk getur fengið liðveislu til *félagslega liðveislu* til félagslegrar þátttöku m.a til að rjúfa einangrun, taka þátt í menningar og félagslífi
- Heimild að veita *frekari liðveislu* á heimili sín til marghátttar aðstoðar t.d. athafnir daglegs lífs til að koma í veg fyrir dvöl á stofnun

Lög um málefni fatlaðs fólk

Kafli um félagslega hæfingu og endurhæfingu

- Heimilt er veita fötluðu fólki styrki vegna heimavinnu eða til að greiða námskostnað

Lög um málefni fatlaðs fólk

Atvinnumál

- Atvinnumál fatlaðs fólks heyra undir Vinnumálstofnun (eru atvinnumál)
- Veita skal fötluðu fólki aðstöðu við að sinna störfum á almennum vinnumarkaði
- Veita skal starfsþjálfun á almennum vinnumarkaði
- Vernduð vinna á *almennum vinnumarkaði* skal standa til boða

Lög um málefni fatlaðs fólk

Atvinnumál

- *Vernduð vinna hefur tvíþættan tilgang starfsþjálfun og varanleg störf*
- Gera skal reglubundnar kannanir á stöðu fatlaðs fólks á vinnumarkaði.
- Fatlað fólk skal eiga forgang að atvinnu hjá opinberum aðilum sé hæfi þeirra til starfsins sú sama og annarra umsækjenda

Lög um málefni fatlaðs fólk

Ferlimál og ferðaþjónusta

- Sveitarfélög skulu sinna ferlimálum
- Sveitarfélög skulu gefa fötluðu fólki kost á ferðaþjónustu m.a. til að auðvelda fötluðu fólki að stunda nám og atvinnu
- Fatlað fólk á rétt á ferðaþjónustu vegna aksturs á þjónustustofnanir
- Ráðherra er heimilt að setja leiðbeinandi reglur um ferðaþjónustu. Sveitarfélögum er heimilt að innheimta gjald fyrir ferðaþjónustu sem taki mið af gjaldtöku vegna almenningssamgangna.

Lög um málefni fatlaðs fólk

Réttindagæsla fatlaðra

- Starfsmönnum er skylt að standa vörð um hagsmuni fatlaðs fólks sem þeir vinna með

(Sjá einnig sérlög um réttindagæslu)

Lög um málefni fatlaðs fólk

Ýmis ákvæði

- Óheimilt er að ráða til starfa fólk sem hefur hlotið refsidóma skv. þeim kafla almennra hegningalaga sem fjalla um kynferðisbrot. Einnig kann það að hafa áhrif á hæfi starfsmanns hafi hann verið dæmdur skv. þeim kafla laganna sem fjalla um auðgunarbrot

Lög um málefni fatlaðs fólk

- Ákvæði til Bráðabirgða
- Notendastýrð Persónuleg aðstoð (NPA)
- Tilrauanverkefni í gangi þar á að vera jafnræði á milli fötlunarhópa
- NPA skal lögfesta

Drög að nýjum lögum

- Drög að frumvarpi til laga um þjónustu við fatlað fólk með miklar þjónustuþarfir
- Miklar breytingar m.a til að fullgilda samning SÞ um réttindi fatlaðs fólks nú skal *framfylgja* samningnum ekki *taka mið af* honum
- Bætt staða fatlaðra barna
- Þeir sem búa á núverandi stofnunum og herbergjasambýlum fái tilboð um breytingar